

Že jest smlouva smlouvou svého druhu, nevyklučuje ještě analogii, neboť mezera nějak vyplněna býti musí a jde jen o to, aby vyplněna byla co nejvhodněji, aby zvolena byla analogie co nejpříbuznější. Tak na příklad je smlouva o užívání věci za jinou úplatu než v penězích (za práce neb služby) také smlouvou svého druhu (innominátní), ale bude se zajisté takměř ve všem spravovat podle smlouvy nájemní, při níž úplata za užívání věci záleží v penězích.

Podporu pro náhled, že nakladatel, není-li ve smlouvě jinak ustanoveno, nesmí reprodukční právo přenášeti na jiného, máme i v zákoně o právu autorském ze dne 26. prosince 1895 čís. 197 ř. z., jenž v §u 16. stanoví, že původce může výkon původského práva svého omezene nebo neomezene smlouvou jinému přenechati, dále v §u 37, že původské právo na dílech výtvarného umění chová v sobě výhradní právo dílo reprodukovati a reprodukce rozprodávati a konečně v §u 21, že kdo bez svolení původce předsevezme nějakou disposici dílem původci v zákoně výlučně vyhrazenou, dopouští se zásahu v právo autorské a jest za to zodpověden. Z toho všeho vyplývá, že výkon práva autorského jen potud na jiného přechází, pokud to autor naň převedl, a že se nemůže omezený převod rozšiřovati, čili že převod platí jen v tom objemu, jaký smlouva stanovila a nastanou-li tedy pochybnosti, že nelze smlouvu vykládati v tomto bodě extensivně.

Ovšem se s tím shoduje také § 29 odst. 2. shora cit. zák. o smlouvě nakladatelské, žádaje k přenesení souhlasu zadavatele, jenže arci pro náš případ ještě neplatí. Než dokazuje aspoň tolik, že ta myšlenka odpovídá povaze věci, když ji zákonodárce sám přijímá, a z toho pak plyne, že, je-li věc v našem případě podle obsahu smlouvy nevyřešena, nemůže ji výklad řešiti ve prospěch převodu a tudíž na úkor autorův.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 10. listopadu 1925 čj. R v I 930/25. Dr. Grešl.

Nároky úředníků velkého pozemkového majetku zabraného Státním Pozemkovým Úřadem, opřené o ustanovení § 75 náhradového zákona, nelze uplatňovati pořadem práva před řádnými soudy.

Žalobce byl lesmistrem a řídícím úředníkem na panství H., které dohodou převzal od majitele Státní Pozemkový Úřad v r. 1921. Ohledně zaměstnanců v činné službě se na panství

nalézajících bylo v dohodě ustanoveno, že stát je přejímá podle stavu z 1. ledna 1921 jako zaměstnance smluvní s těmi povinnostmi, jaké vůči nim měl dřívější vlastník panství. Seznam zaměstnanců se všemi daty rodinnými i služebními byl současně při dohodě o převzetí pořízen a nejen oběma smluvními stranami, ale i zaměstnanci spolupodepsán.

Žalobce byl po převzetí po dané výpovědi Státním Poz. úřadem propuštěn a domáhá se nyní placení pense. Nárok svůj opíral jednak o ustanovení § 75 zákona náhradového z 8. dubna 1920 č. 329 Sb. a jednak o tvrzení, že mu bývalý majitel ústně přislíbil, že bude míti plat jako pensi.

Nárok ve všech stolicích zamítnut a sice od nižších stolic, pokud se opíral o ustanovení § 75 náhr. zákona pro nepřipustnost pořadu práva, pokud pak se opíral o zvláštní slib bývalého majitele, neprokázáním jeho.

D o v o l á n í nebylo vyhověno. D ů v o d y:

Žalobce uplatňuje neúplnost řízení a nesprávné právní posouzení, ale vývodům svým předesílá úvahu, podle které prý námítce nepřipustnosti pořadu práva co do žalobního důvodu na § 75 náhr. zák. opřeného neprávem bylo dáno místa a dovozuje, že pro posouzení této otázky rozhodny jsou předpisy, plativší v době, kdy on nároku podle cit. paragrafu nabyt, t. j. v r. 1921, ze služby byv Stát. Poz. úřadem propuštěn, že novela č. 220/1922 nemá zpětné platnosti a nerozhoduje doba zahájení sporu, nýbrž doba nabytí nároku.

Poněvadž se zdá, že uplatňuje takto § 75 cit. zák. (staré znění) nejen ve formálním směru co do příslušnosti, nýbrž i ve směru hmotném co do vzniku a obsahu nároku, dlužno se otázkou tou zabývat, při čemž nemůže vaditi, když se věc osvětlí i co do otázky příslušnosti, třeba tato souhlasnými rozhodnutími nižších stolic už právoplatně je rozřešena (rozh. č. 3775).

§ 72 staré znění náhrad. zákona stanovil, že pozemkový úřad provede ke dni 4. března 1920 soupis všech zaměstnanců na zabraném majetku, pokud náležejí do kategorie osob podléhajících pensijní povinnosti podle zák. č. 89/1920 a byly ve služebním poměru na majetku tom před 1. srpnem 1914, pod kterouž kategorií žalobce podle stavu věci spadal.

§ 73 staré znění téhož zák. pak předpisoval, že vláda se zmocňuje, aby určila míru zaopatřovacích požitků a část osob v § 72 jmenovaných podle směrnic tam blíže poznačených, a k tomu účelu že se zřizuje fond a určeny zároveň prameny jeho příjmů.

§ 75 st. zn. téhož zák. konečně nařizoval, že trvalí zaměstnanci, pokud pozbudou svého zaměstnání jediné následkem převzetí zabraných nemovitostí státem, požívají mezi jiným i výhody č. 6, že totiž podle finančního stavu fondu v § 73 uvedeného mohou jim z fondu toho poskytovány býti podpory v nezaměstnanosti.

Zde tedy v § 75 žádné starobní a invalidní zaopatřovací požitky nebyly přiznány, takže pro ně zůstával rozhodným jen předpis § 73, v němž však udáno nebylo, jak nárok na fond, v něm zmíněný, se uplatňovati má a zda vůbec zaměstnanci nějaká cesta k jeho uplatnění otevřena jest, takže se zdá, že vláda měla určití míru zaopatřovacích požitků z úřední povinnosti, pakli ovšem se předpis ten vůbec jako povinnost vůči zaměstnanci a tedy jako předpis nárok zaměstnanci zřizující rozuměti dá. Tato neurčitost a nejasnost byla ovšem postřehnuta a proto než došlo k praktikování předpisu, byl tento, totiž § 73, a s ním zároveň § 75 nově upraven, kde otázka přesně rozřešena, o čemž níže.

Arci v §§ 72 a 74 st. zn. upravuje se pensijní poměr bývalých zaměstnanců, kteří dne 4. března 1920 pense neb darů z milosti již požívali, avšak pod tyto kategorie žalobce nespadal, ježto v tento kritický den byl ještě v aktivitě a nikoliv již v pensi.

Novela č. 220/1922 pak upravila věc tak, že § 75 pod č. 4 zřizuje zaměstnancům, kteří převzetím zabraného majetku státem služby pozbyli, nárok na zaopatření starobní, tedy na pensi, ovšem alternativně — nebude-li totiž o ně postaráno způsoby č. 1—3 — a upravuje tento nárok v § 73 podrobně, ustavivši řečený fond za samostatnou právnickou osobu a předepsavši, že o nárocích na fond rozhoduje kuratorium a na stížnost proti rozhodnutí kuratoria rozhodčí komise. K těmto §§ 73 a 75 ožila celá řada nařízení, jež však zde uváděti je bezúčelno.

Budiž podotknuto hned zde, že zákonná opatření §§ 73 a 75 nové znění náhr. zák. byla učiněna právě vzhledem na takové zaměstnance, jako je žalobce, a tedy v jejich prospěch, jak se to podává zvláště z porovnání jeho se zákonem č. 130/1921 a důvodových zpráv k jeho osnovám. neboť z toho všeho plyne, že tento zákon chtěl se postarati o zaměstnance již pensionované neb po dobu vakace zákona do pense vstoupivší, kdežto citovaným §§ 75 a 73 náhr. zák. zůstala vyhražena starost o

zaměstnance přes kritický den 6. května 1921 v aktivitě setrvávší.

Žalobce tedy chopil se akce nesprávně, když místo, aby se byl obrátil na kuratorium fondu a pak případně na rozhodčí komisi, obrátil se na Stát. Poz. úřad, jenž nemá jménem fondu co rozhodovat, a když ho Stát. Poz. úřad pro nepřislušnost odmítl, stěžoval si na nejv. správní soud, ale ovšem také nepořídil, načež obrátil se na rozhodčí komisi, ale byl odmítnut i od ní a to pro opožděnost. Jak sám praví, vyslovil St. P. Ú. vedle své nepřislušnosti zároveň, že podmínky § 75 náhr. zák. dány nejsou. To by ovšem kuratorium fondu a rozhodčí komise jako pouhý právní náhled úřadu k rozhodnutí nepřislušného nevázalo, a jestli tedy žalobce ve své svízelné situaci může nároky své uplatňovati, jest to možno jen uvedenou zákonnou cestou vznesením nároku na fond (kuratorium) a odtud po případě na rozhodčí komisi, kterýžto pořad že by byl nastoupil, není z obsahu spisů vůbec vidno.

Nyní přejíti dlužno k formálním dovolacím důvodům.

Oba souvisí vzájemně, ale jsou neopodstatněny.

V žalobě tvrdil žalobce, že bývalý vlastník ústně sám mu přislíbil pensí ve výši posledního služného. Kdyby tomu bylo tak, měl by ovšem, podle dohody státu s bývalým vlastníkem při zabrání, žalobce nárok naproti státu na takovou pensí, ježto stát převzal panství i zaměstnance smluvní s těmi povinnostmi, jaké vůči nim měl dosavadní majitel.

Ale tento slib žalobce nejen neprokázal, sám od tvrzení ustoupil, opraviv udání své, že když se ředitele panství ptal, co bude s ním v případě prodeje, obdržel odpověď: »Vy musíte dostati pensí od dosavadního majitele.« Avšak prohlášení ředitelovo je pouhý výraz osobního jeho mínění, že dosavadní vlastník měl by, ať právní neb jen mravní, povinnost, dáti žalobci pensí a nemůže se nijak vykiádati jako prohlášení zavazující, učiněné ředitelem panství v zastoupení jeho majitele, ale i kdyby se tak vykládalo, bylo by to přece nerozhodné, protože nižší stolice zjistily, že ředitel panství nebyl oprávněn sám ze sebe, bez zmocnění neb schválení majitele panství, takové sliby neb závazky zaň podstupovati a zmocnění neb schválení že se nestalo.

Co dále provádí dovolání pod heslem nesprávného právního posouzení, je bezpředmětno, protože vychází z nesprávného právního hlediska, jakoby totiž šlo o případ § 1409 obč. z. Dovolatel snaží se totiž dolíčiti, že Stát. Poz. úřad při přejí-

mání statku věděl, nebo musil aneb aspoň měl věděti, poněvadž měl povinnost o to se starati, že jemu, žalobci, přísluší pensijní požitky mnohem vyšší než majitel statku v seznamu udal, t. j. vyšší, než jaký má vůči spolku »Fürsorge«. Ale to je petitio principii, háček je v tom, že mu právě vůči dosavadnímu vlastníku vůbec žádný nárok nepříslušel, když hořejší důkaz pensijního slibu ztroskotal a nemůže tedy o nějakém přechodu tohoto neexistujícího pensijního dluhu s převodce na přejímatele statku ve smyslu § 1409 obč. z. býti řeči.

Že zákon č. 130/1921 na žalobce se nevztahuje, bylo již shora řečeno.

Tím jsou všechny vývody dovození vyřízeny.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 9. prosince 1925 Rv I 1729/25. —er.

Uplatňuje-li se vzájemná pohledávka ve sporu pouhou námitkou, nikoli však žalobou navzájem neb určovacím návrhem podle §§ 236 a 259 c. ř. s., nelze použití předpisů §§ 232 a 233 c. ř. s. o zahájení rozepře.

Proti žalobě na zaplacení peníze 350 Kč vznesl žalovaný námitku rozepře zahájené proto, že v jiném sporu žalující strana, tehdy žalovaná, též nárok uplatňovala kompensací.

Nesporo jest, že onen spor zůstal formálně v klidu a že byl mimosoudně vyrovnán.

Soud první stolice omeziv jednání na námitku rozepře zahájené, v y h o v ě l námitce té a žalobu odmítl, jsa toho právního názoru, že podle znění 2 odst. §u 232 c. ř. s. nastal ohledně nároku žalovaného stav zahájení rozepře.

Soud rekursní z m ě n i l toto usnesení a z a m í t l námitku řečenou z těchto důvodů:

Také soud rekursní přikloňuje se k právnímu názoru soudu stolice první, že i uplatňování vzájemné pohledávky za účelem kompensace námitkou zakládá námitku rozepře zahájené podle §§u 232 a 233 c. ř. s. a poukazuje v tomto směru v podstatě na odůvodnění stolice první, které je v souladu se zákonem i částí nauky (srovnej zejména H o r a Čsl. civ. právo procesní díl II. str. 168 a 169, C i c h a v Soude. listech 1924 na str. 176 a 191 i K l e i n Vorlesungen str. 217 a 218).

Přes to však uznal stížnost opodstatněnou proto, že soud I. stolice nedocenil další důležité skutečnosti jinak nesporně, že